

מסורת הש"ס

(א) ת"כ אחרי פיי ה"ג, (ג) מוסף מעילה פ"א הטי"ו, (ג מעילה טו, ד) מנחת ט, כו. מעילה שם חוספתא דפסחים פ"ו ה"ג (פסחים עט. לעיל כח: בבורות לט:) תוספתא זבחים פ"ד ה"ב: (ס) עיי יומא יב. שבורות יז: וברשיי, (ז) לעיל לה.. (ז) עיין דש"ק ז"ק.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כאן בנותר וכו' דזריקה הוא אצל עולה חייבין:

שינויי נוסחאות

[א] מן העולה ונאימוריה בחוץ כלי"ל (ש"ח: [ב] מצינת או זבח למא בכטהיי ופריד"ו, וכן ממקן כס"מ: [ג] ככטהיי וע"מ טוסף מניין לרבות את הדוב ת"ל או רבתי: [ד] כס"ל ורי' טוסף ומנחת נסכים. וכן כס"ג, וע"י מוס' שהניחו במתה אמאי לא מני מנחת נסכים: ז"ל ששחזק (ש"ח וצ"ק, ובה' ברוב בכת"י: [ו] ברוב כסתי' ודע"ו העמאה. מ"א בשלמא להעלותו בחוץ (כ"ט: [ז] ככטהיי ונולת כ"ל) ודע"ו למא וטמא. וע"י מוס' כע"כ ד"ה כאן, ופי' הדוב ת"ל או ושם כתב כסתי' לפניו הוא מכה"ו: שהוספה ע"פ רש"י: (כ"ט: [ח] מ"ט לא הוא כלי"ל (ש"ח: [ט] מ"ט לא הוא כלי"ל (ש"ח: [י] מ"א בשנותותיו לזרוק עליו את הדם ומני כו' (כ"ט:), ובעיני' כמעילה טו ע"פ, וע"י מוס' כאן כע"כ: [י] כלי' מהן (ש"ח: [יא] גיר' כס"ז וצ"ק בקומץ. וכה"י כס"פ: [יב] ובמקודשין (כ"י) (ושמכ"י: [יג] לעשות אפילו אינן ראויין לבא (כ"י: (ש"ח: [יד] כלי' להעלאת (כתתי' (ב"ש: [טו] בשלמים אם חיטוב משום (כתתי' (ש"ח: [זו] אמרין (ש"ח: [זח] חייבין עליהן גמיר לר"א (ש"ח: [יד] כלי' אינה ודבור או שיק לע"כ אחר ד"ה או' כסית (ש"ח (ב"ש: [יז] ודבוכים גמיר כתיב (כתתי' (ב"ש: [ב] כלי' דבפרק (צ"ק). ונציאור דברי התוס' בזה עיי' צ"ק וכו"ו וחס' ושאר מפרשים: כאן משמע הוא דומיא דבשר דאפי' אפי' במקצת מהדרין ותימה הוהי פליג ר"י כלי' וי"ל איך ריי פליג אלכ הון מ"ד דפ"ל מהדרין וריי פ"ל כגולן לא מהדרין (ב"ש: [בב] כלי' להתחייב בחוץ (צ"ק: [בג] למעוטי דם דאין חייבין כלי' (באח"ח: [בח] בין כלי' משקדשו (צ"ק):

השוחט והמעלה

בתנ"י **ואחד קדשים פסולין שהיה פסולן בקדש**. הואיל ובפנים אס עלו לא ירדו מתקבל בפנים קרינא דיה וחייבין עליהן בחוץ כדיליף בגמ': **המעלה כוית מן העולה ומאימוריה**. חזי זית מזה וחזי זית מזה חייב דכולה כליל: **גב'** **ואימורי קדשי קדשים**. כבשי עזרת:

בתנ"י **א** אחד קדשים כשרין ואחד קדשים פסולין שהיה פסולן בקודש והקריבן בחוץ חייב **המעלה כוית מן העולה**^[א] ומן האימורין בחוץ חייב: **גב'**^[ב] **ר"ר** **יא**שר יעלה עולה או זבח^[ג] אין לי אלא עולה מנין לרבות אימורי אשם ואימורי חטאת ואימורי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ת"ל זבח^[ג] מנין לרבות הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח^[ד] והמנסך שלשת לוגין יין ושלשת לוגין מים ת"ל ^[א] **ו**אל פתח אהל מועד לא יביאנו כל הבא לפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ ואין לי אלא קדשים כשרים מנין לרבות פסולין^[ה] כגון הלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקבלו פסולין וזרקו את דמו והניתנין למטה שנתנן למעלה והניתנין למעלה שנתנן למטה והניתנין בחוץ שנתנן בפנים והניתנין שנתנן בחוץ ופסח והטאת שנתנן^[ו] שלא לשמן מנין ת"ל ^[א] **ל**א יביאנו לעשות יכל המתקבל בפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ: **המעלה כוית מן העולה כו'**: עולה ואימוריה אין שלמים ואימוריהן לא תנינא להא דת"ר ^[ז] **ע**ולה ואימוריה מצטרפין לכזית להעלותן בחוץ ולחייב עליהן משום פיגול נותר וטמא בשלמא^[ח] **ה**עלאת עולה דכליל אין שלמים לא אלא פיגול ונותר וטמא^[ח] **מ"ט**^[ח] והא^[ז] **ת**נן יכל הפגולין מצטרפין וכל הנותרין מצטרפין קשיא פיגול אפיגול קשיא נותר אנותר פיגול אפיגול לא קשיא כאן בפיגול כאן במחשבת פיגול נותר אנותר לא קשיא כאן בנותר כאן בשניותותרו^[ט] עד שלא נזרק הדם ומני רבי יהושע היא ^[י] **ד**תניא ר' יהושע אומר כל הובחים שבתורה שנשתייר בהן^[י] כוית בשר ילפינן להו: **כל הפיגולין מצטרפין**.

משנה היא כמעילה: **כאן בפיגול כאן במחשבת פיגול**. הא דקמני מטטרפין באוכל פיגול קאמר ולהתחייב חטאת והא דקמני עולה אין שלמים לא במחשבת פיגול שאס שחט או זרק על מנת להקטיר חזי זית בשר עולה וחזי זית מאימורין חוץ לזמנו פיגל אבל בשלמים^[יז] חישב לאכול או להקטיר חזי זית בשר וחזי זית אימורין לא פיגל^[י] שאין מחשבת אכילה בנקטריין ואין מחשבת הקטרה בנאכליין: **כאן בנותר כאן בשניותותרו עד שלא נזרק הדם**. הא דקמני מטטרפין באוכל נותר קאמר והא דקמני עולה אין שלמים לא בשניותותרו מאיכוד ושריפה כגון אכדו הבשר והאימורין קודם זריקה וגשמייר חזי זית מזה וחזי זית מזה בעולה דכולה כליל הויא זריקה דס זריקה דהא איכא אכילת מוצח וכו' יהושע דאמר בפרק טבול יוס (לעיל דף קד). אס אין בשר אין דס וכיון דזריקה היא ^[יז] חייבין עליו משום נותר אס ניתותרו ואכל ממנו כדאמרן (לעיל מה:) דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול חייבין^[יז] משום נותר כגון קומץ שהוא אכילת מוצח כעולה וכל שכן דברים שחייבין עליהן משום פיגול כגון בשר עולה אבל שלמים אין חזי זית מבשרן וחזי זית מאימוריהן מטטרפין להיות שזור לזרוק עליהם את הדם דלא אכילת אדם איכא ולא אכילת מוצח איכא וכיון דלא הויא זריקה אס זרק אין חייבין עליהן משום נותר וטמא דקי"ל (מנחות דף כה:) כל הניתר לטוהרין חייבין עליו משום טומאה ובפ' ב"ש (לעיל דף מה:) אתי נותר חילול חילול מטומאה ובמס' מעילה (דף י:) לענין יוצא אמרינן^[יז]

לר"א דאמר אין זריקה מועלת ליוצא אין חייבין עליו משום נותר וטמא: (לעיל קד.) אס אין בשר אין דס מועשית ועלומויך בשר והדס (דברים יג) ובזבחים^[יז] כתיב (סג) ודס ובחזק ישפך והבשר תאכל הקיזקן הכמוז זה לזה:

פרק שלשה עשר זבחים

קט.

לא ומוקי לה בניתותרו וכו' יהושע וקנת תימה קומץ ולבונה אמאי לא מיחייב עלייהו בחוץ כשחטרו נהי דמיפסלי לכתחילה מ"מ מתקבלין הס בפנים דאס עלו לא ירדו דהוה ליה פסולו בקדש כשחטר צין קמינא להקטרה ולמאן דחשיב במנחות פ' קמא (דף ט:) חסרון כבעל מוס ניתא וי"ל דאפילו תמצא לומר דאס עלה לא ירד מ"מ סבירא הוא למעוטיה מדכתיב אותו על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר כיוון דלכתחילה לא יעלה^[י] וזריך לדקדק אי מהדרין פוקעין דידהו ובפרק^[ג] המוצח מקדש (לעיל דף פג:) איכא כמה קראי לרצן גמילאל מהיא העולה על מוקדה ולאידך מאשר תאכל האש ועוד דדרשינן לעיל (דף פו.) ועשית עלותיך הבשר והדס עיכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי גידין ועלמות משמע^[א] הא בשר דומיא דגידים ועלמות מהדרין אפילו במקצת ומימה אי פליג עליה רבי יוסי: **ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח**. הא דפלגניהו משום דמנחת כהנים בזה עשרון ומנחת כהן משיח חזי עשרון וקימה דלא מני מנחת נסכים: **עולה ואימורין מצטרפין לבוית להעלותן בחוץ ולחייב עליהם משום פיגול נותר וטמא**. במסכת מעילה פרק קדשי מוצח (דף טו:) תנן חמשה דברים בעולה מצטרפין זה עם זה הבשר והחלב והסלם והיין והשמן וששה בתורה דאיכא לחס ומימה לענין מאי קאמר אי לענין מעילה הא תנא ליה רישא (סג) קדשי מוצח מטטרפין זה עם זה למעילה כו' ועוד דתורה אין זה מעילה כי אס לאחר זריקה באימורין אבל בלחם לא ואי (לא יתחייב)^[ב] בחוץ הא לא מני בשמעתין אלא עולה ואימורין אבל חמשה דברים לא דאף על גב דמייחייבי בחוץ כדדריש לעיל מקרא הני מילי בפני עצמן אבל אינרטופין לא ועוד דלא מייחייב בחוץ אלחם שבמורה ועוד חלב ויין איךך מטטרפין והא אין שיעורן שוה שוה בכזית וזה בשלשה לוגין ואי לענין לזרוק עליהן הדס הא אמר ובמנחה אפילו כולה קיימת לא חזרוק ואי לענין מחשבת פיגול אין אכילה והקטרה מטטרפין ונראה דמיייר לענין אכילה דמייחייב האוכל משום פיגול נותר וטמא ואי מרישא דקמני קדשי מוצח מטטרפין הוה אמינא במין אחד קמ"ל אפילו בכמה מינין ועוד תניניהו למעוטי^[ב] דאין דס חייבין עליו משום פיגול ועוד אשמעינן דחל פיגול אהנך דברים חמשה וששה וזריך לומר דאתיא כר"מ דתנן לעיל בפרק ב"ש (דף מג:) [ואלן] דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול מנחת נסכים והנסכים הבאין בפני עצמן דברי ר"מ וחכ"א אף הבאים עם הבמהה ובתקומץ ווטא (מנחות דף טו:) תנן נמי הזבח מפגל את הנסכים משקדש^[ב] בכלי דברי ר"מ והא דחלב ויין מטטרפין אע"ג דחלב בכזית ומשקין ברביעית ה"מ בשמיה אבל דרך אכילה ששרה פתו ציין שיעורו בכזית וקנת תימה מאי איריא דנקט חמשה דברים בעולה הא בשלמים נמי מטטרפין לחייב משום פיגול ויש לומר דנקט עולה משום דאיירי נמי במעילה אף על גב דבתורה לא איירי במעילה:

כל הפיגולין מצטרפין. תימה דלא מייית מרישא דקמני (מעילה טו.) קדשי מוצח מטטרפין לפיגול ויש לומר דהוה מוקמינן לה בעולה דהא מני נמי מעילה אבל הך משמע טפי: **ובל הנותרות מצטרפין**. תימה דלא מני כל הטומאות מטטרפין ויש לומר דהוה משמע אפילו שרץ וגבלה ובשר המת והנהו לא מטטרפין כדתנן התם (דף פ:):

כל הפיגולין מצטרפין. תימה דלא מייית מרישא דקמני (מעילה טו.) קדשי מוצח מטטרפין לפיגול ויש לומר דהוה מוקמינן לה בעולה דהא מני נמי מעילה אבל הך משמע טפי: **ובל הנותרות מצטרפין**. תימה דלא מני כל הטומאות מטטרפין ויש לומר דהוה משמע אפילו שרץ וגבלה ובשר המת והנהו לא מטטרפין כדתנן התם (דף פ:):

יהושע דאמר אין זריקה מועלת ליוצא אין חייבין עליו משום נותר וטמא: **כל הזבחים**. בר מעילה: אין^[יז] **וזרק אס הדס**. דאית ליה לר' יהושע (לעיל קד.) אס אין בשר אין דס מועשית ועלומויך בשר והדס (דברים יג) ובזבחים^[יז] כתיב (סג) ודס ובחזק ישפך והבשר תאכל הקיזקן הכמוז זה לזה:

או

עין משפט ונר מצוה

בב א מ"י פ"ט מהל' מעה"ק הלכה ז:
ל ב מ"י שם הלכה י:
קא ג ד מ"י שם הלכה ג:
לב ה מ"י שם הלכה ז:
לג ו מ"י שם הלכה ג:
לד ז מ"י פ"ית מהל' פסח"מ הלכה יא:

תורה אור השלם

- ↑ וְאֵלֶּהָם תֹּאמַר אִישׁ אִשׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וְזֶן הָרָג אָשֶׁר יָגִיד בְּרוּכֹם אָשֶׁר יַעֲלֶה עֲלֶהָ אוּ וְבָב: וְיִקְרָא יוֹ, ח.
- ↑ וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יָבִיאוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לִזְרוּחַ וְנִבְרַת רֹאשִׁי הַדּוּחַא מַעֲשִׂיו: וְיִקְרָא יוֹ, ט

מוסף רש"י

והז'ן. דס טלן (נדח טו.) טלן בשרה חוץ למוצח (לעיל כז.) ודיוצא. בשר עולה שילא והכניסה והעלה: ושנשחט חוץ לזמנו. על מנת לאוכלו חוץ לזמנו דהוי פגול: ושקבלו פסולין וזרקו את דמו. כגון בעל מוס או שאר פסולין, ולהכי נקט קבלו פסולין ולא נקט ששחטוהו פסולין, שהשחטוהו בשרה בפסולין, כדתנן (לקמן לא): כל הפסולין ששחטו שחטתן כשרה: והניתנין למעלה. מחוץ הסוקרה, דקי"ל חטאת בהמה למעלה דכתיב בה קרנות, ועולה למטה: והניתנין בפנים. על המוצח הפנימי, כגון פר העלם דבר ופר כהן משח: והפסח והחטאת. להכי נקט פסח וחטאת, דקי"ל כל הזבחים ששחטו שלא לשמן כשרין חוץ מפסח וחטאת (נדח טו.) עולה ואימוריה מצטרפין לכזית להעלותן בחוץ. דלוי מקטיר חזי זית בשר וכוזי זית אימורין כחון, והקטרה בעינן בכזית כדכתיב ואס יאכל יאכל, ואמרינן (לעיל כח:) בשמי אכילת הכמוז מדבר, חטא אכילת אדם ואחתי אכילת מוצח, מה אכילת אדם בכזית אף אכילת מוצח בכזית (משפיה טו) שנשתייר בהן כזית בשר. דאיכא כזי אכילת אדם (בבורות טז:):